

RAAD VAN STATE, Afdeling Wetgeving

Advies 71.421/3 van 25 mei 2022 over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot invoeging van hoofdstuk 7.22. van Boek 1 en tot wijziging van sommige delen van de Boeken 1 en 3, ingevoerd door het koninklijk besluit van 8 september 2019 tot vaststelling van Boek 1 betreffende de elektrische installaties op laagspanning en op zeer lage spanning, Boek 2 betreffende de elektrische installaties op hoogspanning en Boek 3 betreffende de installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie'

Op 27 april 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot invoeging van hoofdstuk 7.22. van Boek 1 en tot wijziging van sommige delen van de Boeken 1 en 3, ingevoerd door het koninklijk besluit van 8 september 2019 tot vaststelling van Boek 1 betreffende de elektrische installaties op laagspanning en op zeer lage spanning, Boek 2 betreffende de elektrische installaties op hoogspanning en Boek 3 betreffende de installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie'.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 17 mei 2022. De kamer was samengesteld uit Wilfried Van Vaerenbergh, kamer voorzitter, Jeroen Van Nieuwenhove en Koen Muyllé, staatsraden, Jan Velaers en Bruno Peeters, assessoren, en Astrid Truyens, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Tim Corthaut, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen Van Nieuwenhove, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 25 mei 2022.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Strekking van het ontwerp

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt in de eerste plaats tot invoeging van een hoofdstuk 7.22 in bijlage 1, boek 1, deel 7, van het koninklijk besluit van 8 september 2019 'tot vaststelling van Boek 1 betreffende de elektrische installaties op laagspanning en op zeer lage spanning, Boek 2 betreffende de elektrische installaties op hoogspanning en Boek 3 betreffende de installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie', met betrekking tot de stroomvoorziening van elektrische voertuigen (artikel 1 en de bijlage van het ontwerp).

In de tweede plaats worden in bijlage 1, boek 1 (artikel 2) en boek 3 (artikel 3), van hetzelfde koninklijk besluit een aantal correcties en terminologische aanpassingen doorgevoerd, met betrekking tot het invoeren van het begrip "exclusief toegekende stroombaan" en het consequente gebruik van het begrip "differentieelstroombeschermingsinrichting".

Het te nemen besluit treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 4).

Rechtsgrond

3. De rechtsgrond voor het ontwerp wordt gezocht in artikel 21, 1°, van de wet van 10 maart 1925 ‘op de elektriciteitsvoorziening’ en artikel 4, § 1, van de wet van 4 augustus 1996 ‘betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk’.

3.1. In advies 65.788/3 van 26 april 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 8 september 2019 heeft de Raad van State in dat verband het volgende uiteengezet:

“4. De rechtsgrond voor het ontworpen besluit wordt gezocht in artikel 21, 1°, van de wet van 10 maart 1925 en in artikel 4, § 1, van de wet van 4 augustus 1996.

4.1. Aan artikel 21, 1°, van de wet van 10 maart 1925 ontleent de Koning de bevoegdheid om algemene verordeningen te bepalen inzake het aanleggen en het in bedrijf nemen van elektrische lijnen en inzake veiligheidsmaatregelen. Daartoe kunnen ook voorzorgsmaatregelen tegen brand worden gerekend die betrekking hebben op elektrische leidingen.

Het is echter allerminst zeker of deze wetsbepaling rechtsgrond kan bieden in zoverre het ontworpen besluit betrekking heeft op andere leidingen dan leidingen die dienen voor het overbrengen van elektrische energie, zoals ‘kabels ten behoeve van communicatie en informatietechnologie, van signalisatie of bediening’, waarvan gewag wordt gemaakt in artikel 8 van het ontworpen besluit. Uit de artikelen 2, eerste lid, en 20 van de wet van 10 maart 1925 kan immers worden afgeleid dat met de term ‘elektrische lijnen’ leidingen worden bedoeld die dienen voor het overbrengen van elektrische energie, ook al bevat de wet geen formele definitie van die term. In artikel 20 van de wet wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen dit soort lijnen en lijnen die bestemd zijn voor telecommunicatie, waaronder telefonische communicatie en seinoverbrenging. Lijnen bestemd voor telecommunicatie brengen vanuit strikt fysisch oogpunt weliswaar ook elektrische energie over, maar het doel van deze lijnen is in wezen het overbrengen van signalen en niet het overbrengen van elektrische energie. De omstandigheid dat de ‘kabels ten behoeve van communicatie en informatietechnologie, van signalisatie of bediening’, waarvan gewag wordt gemaakt in artikel 8 van het ontworpen besluit, zijn geïntegreerd in de elektrische installaties vermeld in de boeken 1 en 3, doet geen afbreuk aan die vaststelling.

4.2. In zoverre artikel 4, § 1, eerste lid, van de wet van 4 augustus 1996 de Koning machtigt om alle maatregelen op te leggen aan de werkgevers en de werknemers die nodig zijn voor het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, biedt deze wetsbepaling, bij voorkeur gelezen in samenhang met artikel 5, § 3, van die wet,(1) slechts een partiële rechtsgrond voor het ontworpen besluit, namelijk in zoverre met de ontworpen brandveiligheidsmaatregelen het welzijn van werknemers wordt beoogd.

4.3. De conclusie is dat de rechtsgrond voor het ontworpen besluit wankel is, althans in zoverre het voorschriften betreft die betrekking hebben op andere leidingen dan leidingen die dienen voor het overbrengen van elektrische energie, waarmee bovendien niet specifiek het welzijn van werknemers wordt beoogd (zoals het geval is wanneer die leidingen in een privéwoning liggen) (2).

De omstandigheid dat het ontworpen besluit mede strekt tot de uitvoering van een Europese gedelegeerde verordening (3) neemt niet weg dat naar intern constitutioneel recht voor die uitvoering een deugdelijke en sluitende rechtsgrond is vereist. Het is dan ook hoogst raadzaam om artikel 21, 1°, van de wet van 10 maart 1925 zo snel mogelijk aan te vullen door naast de elektrische lijnen ook besturingskabels en communicatiekabels te vermelden (4).”

3.2. Aangezien het nieuwe hoofdstuk betrekking heeft op de stroombelevering van elektrische voertuigen en op de teruglevering aan het net vanuit die voertuigen, en niet op de bedrading in die voertuigen, kan worden aangenomen dat de regeling betrekking heeft op “elektrische lijnen” in de zin van artikel 21, 1°, van de wet van 10 maart 1925. De overige wijzigingen hebben eveneens betrekking op dergelijke elektrische lijnen.

De ontworpen bepalingen moeten ook brand- en ontploffingsgevaar beperken. Bijgevolg vinden ze rechtsgrond in artikel 4, § 1, van de wet van 4 augustus 1996 ‘betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk’. In het licht van het zo-even geciteerde advies 65.788/3 wordt echter het best ook artikel 5, § 3, van die wet als rechtsgrond vermeld.

Dat neemt evenwel niet weg dat het nog steeds raadzaam is om te voorzien in een deugdelijke rechtsgrond voor het koninklijk besluit van 8 september 2019, wat betreft andere leidingen dan leidingen die dienen voor het overbrengen van elektrische energie, waarmee bovendien niet specifiek het welzijn van werknemers wordt beoogd.

Onderzoek van de tekst

Aanhef

4. Gelet op wat is uiteengezet in opmerking 3.2, kan de verwijzing naar artikel 108 van de Grondwet in het eerste lid van de aanhef worden weggelaten, aangezien er geen beroep moet worden gedaan op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning.

In het derde lid van de aanhef, dat het tweede lid wordt, moet de verwijzing naar artikel 5, § 3, van de wet van 4 augustus 1996 worden toegevoegd.

De griffier,
Astrid Truyens

De voorzitter,
Wilfried Van Vaerenbergh

Nota's

(1) Voetnoot 1 van het geciteerde advies: Die laatste wetsbepaling machtigt de Koning immers tot het nader omschrijven van de algemene preventiebeginselen die de werkgever moet toepassen en tot het nader uitwerken ervan met toepassing van of ter voorkoming van specifieke risicosituaties. Zie ook adv.RvS 59.780/1 van 6 oktober 2016 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 28 april 2017 'tot vaststelling van boek III Arbeidsplaatsen van de codex over het welzijn op het werk'.

(2) Voetnoot 2 van het geciteerde advies: In dezelfde zin adv.RvS 65.617/3 van 5 april 2019 over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging van het artikel 104 van het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties'.

(3) Voetnoot 3 van het geciteerde advies: Namelijk de gedelegeerde verordening (EU) 2016/364 van de Commissie van 1 juli 2015 'betreffende de indeling van bouwproducten in klassen van materiaalgedrag bij brand overeenkomstig Verordening (EU) nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad'.

(4) Voetnoot 4 van het geciteerde advies: Dit kan een aanleiding zijn om de terminologie in die wet op meer algemene wijze te herzien, aangezien ook in andere artikelen gewag wordt gemaakt van elektrische lijnen of van lijnen voor het vervoer van elektrische energie.